

Παρασκευή, 5 Απριλίου 2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ομιλία του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Οικονομίας & Ανάπτυξης Γιάννη Δραγασάκη στο 1ο Βαλκανικό Φόρουμ

Αξιότιμες/οι κύριες και κύριοι υπουργοί
Αξιότιμοι προσκεκλημένοι
Κύριες και κύριοι

Είναι ιδιαίτερη τιμή που μου δίνεται η δυνατότητα να απευθυνθώ σήμερα σε μια τόσο σημαντική συνάντηση που αφορά στη περιφερειακή συνεργασία και τη συνανάπτυξη της περιοχής, στο κοινό μας μέλλον.

ι. Η Ελλάδα με ανανεωμένη αυτοπεποίθηση μετά τα μνημόνια είναι έτοιμη να αναλάβει πλήρως τις ευθύνες της για τη βαλκανική συνανάπτυξη

Παρόλο που η συνάντηση αυτή δεν είναι η πρώτη που γίνεται, για μας τους Έλληνες αποτελεί ένα νέο ξεκίνημα. Μια ολική επιστροφή της Ελλάδας στις ευθύνες της σε ότι αφορά τις εξελίξεις και το μέλλον της περιοχής.

Η Ελλάδα είναι αφοσιωμένος υποστηρικτής της περιφερειακής ολοκλήρωσης στη βάση της δημοκρατίας, της ισοτιμίας, της αλληλεγγύης και του αμοιβαίου οφέλους.

Έπειτα από μια περίοδο εσωστρέφειας λόγω της βαθιάς κρίσης, η Ελλάδα με την ολοκλήρωση των Προγραμμάτων Προσαρμογής, ανακτά τους χαμένους, εξαιτίας της βαριάς επιτροπείας, βαθμούς αυτονομίας και κυριαρχίας της. Πλέον έχει όχι μόνο τη βούληση αλλά και τη δυνατότητα να αναλάβει πλήρως τις ευθύνες και το ρόλο που της αναλογεί για τη σταθερότητα και τη συνανάπτυξη της περιοχής. Ήδη από το 2015, παρά τις δυσκολίες που συνέχιζε να αντιμετωπίζει λόγω της οικονομικής αλλά και τη προσφυγικής κρίσης η Ελλάδα, η κυβέρνηση και προσωπικά ο Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας θέσαμε στο κέντρο της προσοχής μας τη συνεργασία και τη σταθερότητα στην περιοχή.

Εμείς έχουμε κάνει τις επιλογές μας. Απορρίπτουμε το δόγμα της «περίκλειστης» χώρας. Καταδικάζουμε το ρατσισμό, τον εθνικισμό και την ξενοφοβία. Αποδείχνουμε έμπρακτα την αλληλεγγύη μας. Και πρωτοστατούμε μαζί και με άλλες πολιτικές δυνάμεις για να υπάρξει ένα ευρύ προοδευτικό μέτωπο ενάντια στην άνοδο της ακροδεξιάς και της εθνικιστικής αναδίπλωσης σε όλη την Ευρώπη.

Η περιφερειακή συνεργασία και συνανάπτυξη όλης της περιοχής αποτελεί για μας παράγοντα ασφαλείας και παράγοντα επιτάχυνσης της δίκης μας ανάπτυξης. Για αυτό και η περιφερειακή συνεργασία και συνανάπτυξη αποτελεί πυλώνα της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής της χώρας μας και είμαστε έτοιμοι όχι μόνο να στηρίξουμε πολιτικά αλλά και να προσανατολίσουμε περισσότερους πόρους, ευρωπαϊκούς και εθνικούς, για τη προώθηση της. Στη κατεύθυνση αυτή έχουν αναληφθεί σημαντικές πρωτοβουλίες τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο, με πιο σημαντική και διακριτή την τετραμερή συνεργασία, στο πλαίσιο των οποίων έχουν ληφθεί ήδη αποφάσεις για σημαντικά έργα, πολλά από τα οποία βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη.

ii. Η Συμφωνία των Πρεσπών ένα μεγάλο βήμα για όλη την περιοχή

Όμως καταλυτικό ρόλο τόσο στο πλαίσιο της περιοχής όσο και ευρύτερα την Ευρώπη και τον κόσμο διαδραματίζει η Συμφωνία των Πρεσπών. Η Συμφωνία αυτή δεν είναι μόνο ιστορική για τις δυο χώρες, την Ελλάδα και τη Βόρεια Μακεδονία, αλλά και αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για ολόκληρη την περιοχή.

Τώρα μπορούμε να προχωρήσουμε όλοι μαζί χωρίς «μαύρες τρύπες», εξαιρέσεις και αποκλεισμούς, να σχεδιάσουμε το κοινό μας μέλλον να αναδείξουμε τα κοινά συγκριτικά πλεονεκτήματά μας και να τα αξιοποιήσουμε από κοινού για το κοινό καλό. Να αναμετρηθούμε με αυτοπεποίθηση με τη βαριά ιστορική μας κληρονομιά και να ανταποκριθούμε στη διαχρονική ανάγκη και το διαρκές αίτημα να μετατρέψουμε τα Βαλκάνια από πυριτιδαποθήκη της Ευρώπης σε χώρο διαρκούς ειρήνης σταθερότητας και ισότιμης συνεργασίας.

Από την άλλη πλευρά, η Συμφωνία των Πρεσπών αλλάζει το τρόπο με τον οποίο η Ευρώπη, ο κόσμος, οι διεθνείς χρηματοδοτικοί θεσμοί βλέπουν τη περιοχή μας. Ενισχύονται οι ενταξιακές προοπτικές των Δυτικών Βαλκανίων καθώς και οι αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής.

Στη βάση λοιπόν αυτών των κεκτημένων καλούμαστε σήμερα να σχεδιάσουμε ένα ποιοτικό άλμα και από τη διμερή και την τετραμερή συνεργασία να περάσουμε σε μια ευρύτερη μορφή συνεργασίας, που βαθμιαία θα περιλάβει όλες τις χώρες της περιοχής, έτσι ώστε τα Βαλκάνια να αποτελέσουν σταδιακά μια υπολογίσιμη και σεβαστή οντότητα με το δικό της ειδικό βάρος στις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις. Πρωτίστως όμως θα επιτρέψει σε όλες τις χώρες της περιοχής να αντιμετωπίσουμε από κοινού τα κοινά προβλήματα, τους γεωπολιτικούς ανταγωνισμούς που αναπτύσσονται στη γειτονιά μας, καθώς και τις μεγάλες τεχνολογικές, κλιματικές και δημογραφικές προκλήσεις απέναντι στις οποίες καμία χώρα δεν μπορεί να ανταπεξέλθει από μόνη της. Εδώ πρόκειται επομένως για ένα πεδίο στο οποίο η συνεργασία συναντάται και υπηρετεί το εθνικό συμφέρον της κάθε χώρας άρα αποτελεί μια μορφή σύγχρονου πατριωτισμού. Ταυτόχρονα όμως αυτός ο πατριωτισμός προϋποθέτει την ένταξη του σε ένα συνολικό σχέδιο που αναδεικνύει τις κοινές ανάγκες, τα κοινά συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις κοινές πολιτικές για την αξιοποίηση τους για το αμοιβαίο όφελος.

iii. Περιφερειακή σύγκλιση με εμβάθυνση της δημοκρατίας και της συνανάπτυξης

Και για αυτό μιλάμε για συνανάπτυξη και όχι απλά για επιχειρηματική συνεργασία, για εμπορικές ανταλλαγές ή για απλές «μπίζνες». Τέτοιες αποσπασματικές εμπορικές ή επιχειρηματικές συναλλαγές γινόταν πάντα, μπορούν να γίνονται και υπό δικτατορικά καθεστώτα. Η αναπτύσσονται αυθόρμητα με αποκλειστικό κίνητρο το βραχυπρόθεσμο κέρδος. Συνήθως όμως τέτοιες πρακτικές αυξάνουν τις ανισότητες και η οικονομική συνεργασία τελικά υπονομεύεται από πολιτικές αντιπαλότητες και κοινωνικές αντιθέσεις.

Μιλώντας για συνανάπτυξη, αναφερόμαστε, λοιπόν, σε κάτι διαφορετικό από μια απλή οικονομική συνεργασία. Αναφερόμαστε σε μια συνειδητή διαδικασία περιφερειακής σύγκλισης και ολοκλήρωσης, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης, με στόχο τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, που σέβεται το περιβάλλον και εναρμονίζεται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, όπως έχουν προσδιοριστεί από τον ΟΗΕ. Μια διαδικασία συνεπώς που συνδυάζει την οικονομική μεγέθυνση με την εμβάθυνση της δημοκρατίας, την κοινωνική δικαιοσύνη και την οικολογική εγγήγορση.

Και είναι αναγκαίο να προχωρήσουμε σε ένα τέτοιο φιλόδοξο σχέδιο.

Πρώτον διότι από μόνη της η οικονομική δραστηριότητα και η κινητικότητα δεν αρκούν για την υπέρβαση των περιφερειακών ανισοτήτων, ούτε εντός των χωρών ούτε μεταξύ των

χωρών. Πέρα συνεπώς από την άρση των εμποδίων χρειαζόμαστε και ενεργητικές πολιτικές που θα απαντούν στα προβλήματα και θα αντιστρατεύονται τις εγγενείς τάσεις προς την αστάθεια, και τις ανισότητες.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι δεν αρκεί να καταγγέλλουμε, όπως κάνουν ορισμένοι, τα σχέδια των άλλων, των μεγάλων παγκόσμιων δυνάμεων ή να σερνόμαστε τελικά παθητικά πίσω από αυτά. Αντίθετα, ευθύνη μας είναι να διαμορφώσουμε το δικό μας σχέδιο για τις χώρες μας και για την περιοχή ως σύνολο με βάση τις δικές μας ανάγκες και τις κοινές προτεραιότητες. Και ένα τέτοιο σχέδιο θα αποτελεί τη βάση αλλά και ασφαλές κριτήριο για τη συνεργασία με τρίτες δυνάμεις, χωρίς αποκλεισμούς, στα πεδία σύμπτωσης αναγκών και συμφερόντων.

Τα παραπάνω δεν συνιστούν ουτοπία. Αποτελούν στόχο δύσκολο αλλά εφικτό. Καθόσον δεν είναι λίγες οι περιοχές του κόσμου που από εμπόλεμες ζώνες, και πεδία αντιπαράθεσης εθνικισμών μετατράπηκαν σε πεδία συνεργασίας και παραδείγματα ευημερίας. Και η ίδια η ιστορία της Ευρώπης έχει πολλά να μας διδάξει γύρω από αυτό.

iv. Κοινές προτεραιότητες

Οι έως τώρα πρωτοβουλίες και κοινές αποφάσεις διμερών και πολυμερών συναντήσεων, τα έργα τα οποία ήδη υλοποιούνται ή συζητούνται μας επιτρέπουν να ξεχωρίσουμε ορισμένες κοινές προτεραιότητες. Στις συζητήσεις που θα ακολουθήσουν θα έχουμε την ευκαιρία να το κάνουμε αυτό πιο αναλυτικά και εξειδικευμένα.

Ένα βασικό συγκριτικό πλεονέκτημα των Βαλκανίων είναι η θέση και ο ρόλος που ιστορικά παίζουν ως ένα παγκόσμιο σταυροδρόμι ως μια γέφυρα Ανατολής-Δύσης, αλλά και Βορρά-Νότου, ένα παγκόσμιο κέντρο επικοινωνίας πολιτισμών και θρησκειών, αλλά και ένας κόμβος διέλευσης και συνάντησης εμπορικών δρόμων, ενεργειακών δικτύων, τηλεπικοινωνιακών γραμμών. Όλα αυτά απαιτούν ειρήνη, ασφάλεια και σταθερότητα.

Δεν μπορούμε λοιπόν να μιλούμε μόνο για οικονομική συνεργασία χωρίς πολιτική εμπιστοσύνη ασφάλεια και σταθερότητα. Άρα οι πολιτικές προϋποθέσεις της περιφερειακής συνεργασίας και συνανάπτυξης έχουν θεμελιώδη σημασία και προτεραιότητα.

Όλα αυτά όμως, όλα όσα συνδέονται δηλαδή με τη θέση και το ρόλο των Βαλκανίων στο διεθνή καταμερισμό, προϋποθέτουν συνδεσιμότητα σε όλα τα επίπεδα και τις μορφές επικοινωνίας ανθρώπων, εμπορευμάτων, ενεργειακών πόρων, ψηφιακών δεδομένων.

Μεταφορικές υποδομές

Στο πλαίσιο αυτό, οι υποδομές στις μεταφορές όλων των ειδών αποτελούν προτεραιότητα. Η Ελλάδα υλοποιεί ένα πρόγραμμα σύνδεσης των λιμανιών της με την Εγνατία οδό και με τις γειτονικές χώρες. Ανάλογα προγράμματα υλοποιούν και άλλες βαλκανικές χώρες. Έτσι οι μεταφορικές υποδομές αναπτύσσονται, σε όλη την περιοχή, εκσυγχρονίζονται, βελτιώνονται αλλά μένουν ακόμη να γίνουν πολλά, ιδιαίτερα στις σιδηροδρομικές συνδέσεις. Η σημερινή μας συνάντηση δίνει την ευκαιρία αποτύπωσης της κατάστασης και ορισμού των επόμενων βημάτων

Υποδομές ενέργειας

Ο χώρος της ενέργειας αποτελεί μια άλλη σημαντική προτεραιότητα. Προ ημερών, στη Βόρεια Μακεδονία συμφωνήσαμε να επιταχύνουμε τις διαδικασίες για την κατασκευή του αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου από τον TAP στη Βόρεια Μακεδονία, καθώς και για την επαναλειτουργία του αγωγού μεταφοράς πετρελαίου από τη Θεσσαλονίκη. Ανάλογα έργα διασύνδεσης ή επέκτασης αγωγών προχωρούν με τη Βουλγαρία. Όμως πέρα των επιμέρους έργων, οι τάσεις και η δυναμική στο χώρο αυτό οδηγούν στη διαμόρφωση μιας κοινής αγοράς ενέργειας και άρα η εκπόνηση ενός συνολικού σχεδίου θα διευκόλυνε τη μετάβαση προς τι στόχο αυτό.

Λειτουργία και ρύθμιση αγορών

Μια άλλη προτεραιότητα κοινή για όλες τις χώρες είναι η διαμόρφωση σύγχρονων όρων αποτελεσματικής λειτουργίας και ρύθμισης των αγορών. Η Ελλάδα πραγματοποιεί σημαντικές αλλαγές που στόχο έχουν να απλουστευτούν οι διαδικασίες ίδρυσης και αδειοδότησης των επιχειρήσεων, να περιοριστεί η γραφειοκρατία, να πεταχτούν το παραεμπόριο, το λαθρεμπόριο και η φοροδιαφυγή. Ανάλογες μεταρρυθμίσεις έγιναν ή γίνονται και σε άλλες χώρες. Υπάρχει λοιπόν εδώ ένα ευρύ πεδίο συνεργασίας. Αντί ενός άγονου και αδιεξόδου φορολογικού ανταγωνισμού ή πρακτικές κοινωνικού ντάμπινγκ, είναι πιο παραγωγικό και ασφαλές μακροπρόθεσμα να δούμε πως θα καταστήσουμε συνολικά τα Βαλκάνια ένα ελκυστικό προορισμό για τις επενδύσεις, τον τουρισμό, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Ένα άλλο προνομιακό πεδίο και προτεραιότητα παράλληλα είναι η διαμόρφωση κοινών πολιτικών για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων. Η από κοινού αντιμετώπιση των πλημμυρών και η από κοινού διαχείριση των υδάτων ποταμών που διατρέχουν τις χώρες μας είναι ίσως το πιο κλασικό παράδειγμα με θετικά αποτελέσματα, αλλά θα έλεγα ότι εδώ πρόκειται για μια περιοχή χωρίς όρια. Όμως η προστασία του περιβάλλοντος, η προσαρμογή στις απαιτήσεις που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή, οι προκλήσεις της τεχνολογίας και της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης, το brain drain και η ανάγκη αντιμετώπισης του και πολλά αλλά θέτουν προβλήματα κοινά σε πολλά από τα οποία μπορούμε να δράσουμε από κοινού.

v. Χρηματοδότηση της συνεργασίας και της συνανάπτυξης

Για να επιτευχθεί ο σκοπός της συνανάπτυξης, κρίσιμη παράμετρος είναι εκείνη της χρηματοδότησης των συνεργειών.

Σε αυτό το επίπεδο, τρεις είναι οι βασικές κατευθύνσεις:

- Ο προσανατολισμός των εσωτερικών πόρων στη διασφάλιση της ίδιας συμμετοχής ή στην υλοποίηση παράπλευρων έργων
- Η δημιουργία κοινών εργαλείων
- Η προσέλκυση κεφαλαίων

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να επιδιώξουμε:

- Ένα pipeline of projects
- Προτεραιοποίηση έργων
- Αναζήτηση των κατάλληλων χρηματοδοτικών σχημάτων

vi. Συνεργασία & συνανάπτυξη «από τα κάτω»

Η Βαλκανική Συνεργασία & Συνανάπτυξη θα αποφέρει ορατά και κοινά οφέλη για τους πολίτες.

Για αυτό είναι ουσιαστική, παράλληλα με τη συνεργασία των κυβερνήσεων, η ενεργός εμπλοκή των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και των περιφερειακών και τοπικών κοινοτήτων στις αποφάσεις.